

بررسی سربلژیک شیوع عفونت‌های HIV و هپاتیت B در معتادان وابسته به مواد مخدر و ارتباط آن با برخی عوامل خطر رفتاری

آرزو محمدخانی غیاثوند^۱، شهناز گلیان تهرانی^۲، شکوفه مدانلو^۳، مرجان وجدانی^۴، اکبر بابایی حیدرآبادی^۵، لیلا دهقانکار^۶

چکیده

مقدمه: یکی از مهم‌ترین مشکلات جوامع بشری، شیوع عفونت‌های Human immunodeficiency virus (HIV) و هپاتیت B در معتادان است. این مطالعه با هدف تعیین شیوع سربلژیک عفونت‌های هپاتیت B و HIV و ارتباط آن با عوامل خطر رفتاری مربوط به آن، در معتادان وابسته به مواد مخدر مراجعه کننده به مرکز ترک اعتیاد زمزم انجام گرفت.

روش‌ها: مطالعه توصیفی-تحلیلی حاضر، بر روی ۲۲۰ نفر از معتادان تحت درمان نگهدارنده با متادون مراجعه کننده به مرکز ترک اعتیاد زمزم وابسته به مرکز بهداشت جنوب تهران، به مدت سه ماه (دی تا اسفند سال ۱۳۸۹) انجام شد. نمونه‌گیری به روش سرشماری صورت گرفت. شیوع سرمی هپاتیت B و HIV از طریق آزمایش (ELISA) Enzyme-linked immunosorbent assay بررسی گردید. مشخصات جمعیت‌شناختی و رفتاری شرکت کنندگان با استفاده از پرسش‌نامه محقق ساخته و مصاحبه چهره به چهره جمع‌آوری شد. در نهایت، داده‌ها با استفاده از آزمون‌های χ^2 و t مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته‌ها: میزان شیوع عفونت‌های HIV و هپاتیت B به ترتیب ۱/۸ و ۴/۱ درصد بود. بین اعتیاد تزریقی ($P < ۰/۰۰۱$)، تعداد دفعات تزریق در روز ($P < ۰/۰۰۱$) و استفاده از سوزن و سرنگ مشترک ($P < ۰/۰۰۱$) با آلودگی به HIV و هپاتیت B ارتباط آماری معنی‌داری وجود داشت. علاوه بر این، ارتباط معنی‌داری بین وضعیت تأهل با شیوع عفونت HIV مشاهده شد ($P = ۰/۰۲۶$). همچنین، بین داشتن سابقه زندان با شیوع هپاتیت B ($P = ۰/۰۳۲$) رابطه معنی‌داری وجود داشت.

نتیجه‌گیری: شیوع عفونت‌های HIV و هپاتیت B در معتادان مراجعه کننده به مرکز بهداشت زمزم، به ویژه در میان معتادان تزریقی بالا می‌باشد. بنابراین، مداخلات پیشگیری کننده مانند مشاوره و آموزش رایگان توسط افراد حرفه‌ای، توزیع سرنگ‌های استریل رایگان، غربالگری دقیق و منظم بیماری‌های منتقل شونده از راه خون و واکسیناسیون هپاتیت B برای مصرف کنندگان مواد مخدر توصیه می‌شود.

واژه‌های کلیدی: HIV، هپاتیت B، عوامل خطر رفتاری، معتادان وابسته به مواد مخدر

ارجاع: محمدخانی غیاثوند آرزو، گلیان تهرانی شهناز، مدانلو شکوفه، وجدانی مرجان، بابایی حیدرآبادی اکبر، دهقانکار لیلا. بررسی سربلژیک شیوع عفونت‌های HIV و هپاتیت B در معتادان وابسته به مواد مخدر و ارتباط آن با برخی عوامل خطر رفتاری. مجله تحقیقات نظام سلامت ۱۳۹۵؛ ۱۲ (۱): ۱-۱۱

پذیرش مقاله: ۱۳۹۴/۳/۲۰

دریافت مقاله: ۱۳۹۳/۴/۲۵

مقدمه

ایدز یکی از مهم‌ترین معضلات بهداشتی جامعه جهانی می‌باشد (۶). ۳۵/۳ میلیون نفر در سراسر جهان تا سال ۲۰۱۲ میلادی به ایدز مبتلا بودند که نسبت به سال ۲۰۰۱، ۱۷ درصد افزایش پیدا کردند (۷). همه‌گیری این بیماری به صورت چشم‌گیری در بین معتادان تزریقی حدود نیمی از کشورهای شمال آفریقا و خاورمیانه از جمله ایران گزارش شده است (۸). تعداد مبتلایان به ایدز در ایران طبق گزارش سازمان جهانی بهداشت، دست کم ۸۰ هزار نفر می‌باشد؛ در حالی که ۲۷۰۴۱ نفر مبتلا به ایدز بر اساس آمار دانشگاه‌های علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی در ایران مورد شناسایی قرار گرفتند (۹).

اعتیاد به مواد مخدر یکی از مهم‌ترین مشکلات جوامع بشری است. فرد وابسته به مواد مخدر علاوه بر مشکلات اقتصادی و اجتماعی که بر خانواده و جامعه تحمیل می‌کند، از بعد سلامت و بهداشت هم می‌تواند برای جامعه خطرناک باشد (۱). امروزه اعتیاد تزریقی به عنوان بزرگ‌ترین عامل خطر انتقال عفونت‌های منتقل شده از راه خون مانند (Human immunodeficiency virus) HIV و هپاتیت B شناخته شده است (۳-۱) و معتادان تزریقی در معرض خطر ابتلا به این عفونت‌ها قرار دارند (۵، ۴).

- ۱- دانشجوی کارشناسی ارشد، گروه مدیریت پرستاری، کمیته تحقیقات دانشجویی، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی، تهران، ایران
 - ۲- مربی، گروه مامایی، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی تهران، تهران، ایران
 - ۳- دانشجوی کارشناسی ارشد، گروه آموزش پرستاری، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی، تهران، ایران
 - ۴- مرکز تحقیقات سلامت سالمندان، دانشگاه علوم پزشکی سبزوار، سبزوار، ایران
 - ۵- استادیار، گروه بهداشت عمومی، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی جندی‌شاپور اهواز، اهواز، ایران
 - ۶- کارشناسی ارشد، گروه آموزش پرستاری، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی قزوین، قزوین، ایران
- نویسنده مسئول: اکبر بابایی حیدرآبادی

Email: babaei.a8946@yahoo.com